
Status

Rzecznawcy i Specjaliści Budowlanego PZITB

§1. Wstęp

1. Uzyskanie tytułu Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB jest potwierdzeniem wysokich kwalifikacji i pozycji zawodowej członka PZITB w specjalnościach podanych w Załączniku nr 1.
2. Funkcja Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB jest jednym z rodzajów działalności związkowej, związanej z wykonywaniem działalności rzeczoznawczej, opiniodawczej, doradczej i gospodarczej w budownictwie, której zasady wykonywania regulują odrębne przepisy PZITB.
3. Podstawą działania Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego, prowadzonego jako wyodrębniona działalność gospodarcza w ramach PZITB jest §10 pkt.6 Statutu Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa z dnia 06.06.2008 r.
4. Rzecznawstwo budowlane PZITB jest jednym z możliwych elementów poświadczenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego kandydata w procesie uzyskiwania rzeczoznawstwa budowlanego nadawanego na podstawie państwowych aktów prawnych obowiązujących w tym zakresie, stosownie do ich uregulowań.

§2. Podstawa prawna

Rzecznawcy i Specjaliści Budowlani PZITB działają na rzecz oraz w strukturach organizacyjnych PZITB, na podstawie Statutu PZITB §10 pkt.6, wśród celów do realizacji przez PZITB wymieniono: „działalność w zakresie rzeczoznawstwa budowlanego...”.

§3. Wymagania statutowe dla kandydatów

1. Tytuł Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB może być nadany członkowi Związku, o co najmniej 5-cio letnim nieprzerwanym stażu członkowskim, który:
 - 1.1. posiada obywatelstwo polskie,
 - 1.2. korzysta w pełni z praw publicznych,
 - 1.3. posiada:
 - a) dyplom ukończenia wyższej uczelni technicznej o profilu budowlanym, na kierunku: budownictwo, inżynieria lądowa (dla rzeczoznawców) lub świadectwo średniej szkoły technicznej o profilu budowlanym (dla specjalistów);
 - b) co najmniej 7 lat praktyki zawodowej w danej, wnioskowanej przez kandydata, specjalności dla tytułu Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB;
 - c) we wszystkich specjalnościach konstrukcyjnych, wymienionych w załączniku nr 1, uprawnienia budowlane bez ograniczeń do projektowania lub/i do kierowania robotami budowlanymi upoważniające do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, wydanych na podstawie odpowiednich przepisów prawa krajowego, oraz co najmniej 7 lat praktyki odbytej po ich uzyskaniu;
 - d) znaczące osiągnięcia w działalności zawodowej, jako autor opinii, ocen lub asystent Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego, projektant, kierownik robót budowlanych, inspektor nadzoru budowlanego;
 - e) opinię dwóch niezależnych, wskazanych lub zaakceptowanych przez terenowy Oddział PZITB o odpowiednich specjalnościach, a w przypadku ich braku, Rzecznawców Budowlanych o odpowiednich specjalnościach ustanowionych na podstawie przepisów ustawodawstwa krajowego,

-
- f) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB.
2. Zakres budowlanej specjalności rzeczoznawczej PZITB przyznanej kandydatowi w toku procedowania jego wniosku, zostanie ograniczony odpowiednio do zakresu posiadanych uprawnień budowlanych i specjalizacji.
 3. Rzecznawca Budowlany PZITB w swojej działalności korzysta z autorytetu i wsparcia Związku.
 4. Tytuł Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB nadaje Zarząd Główny na podstawie rekomendacji Komitetu Rzecznawstwa Budowlanego i Specjalizacji Zawodowej PZITB, po przeprowadzeniu procedury postępowania i spełnieniu wymagań formalnych i merytorycznych ujętych w niniejszym Statucie i Regulaminie.
 5. Zarząd Główny PZITB prowadzi rejestr Rzecznawców i Specjalistów Budowlanych PZITB.
 6. Procedurę ustanawiania Rzecznawców Budowlanych PZITB określa szczegółowa Instrukcja Ustanawiania Rzecznawców Budowlanych PZITB.

§4. Zadania

1. Do podstawowych zadań Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB, należy opracowywanie w zakresie nadanej mu specjalności opinii, ocen, orzeczeń oraz ekspertyz technicznych dotyczących odpowiednio projektowania, wykonywania i utrzymania obiektów oraz ekonomiki w budownictwie. **Definicje wymaganych opracowań podano w Załączniku nr 2.**
2. Zasady, formę i tryb wykonywania opracowań ustala – na wniosek Komitetu Rzecznawstwa Budowlanego i Specjalizacji Zawodowej – Zarząd Główny PZITB i jego Oddziały, każdy w zakresie swoich uprawnień.

§5. Prawa i obowiązki

1. Rzecznawca lub Specjalista Budowlany PZITB ma prawo do:
 - a) posługiwania się tytułem Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB w działalności określonej w niniejszym Statucie oraz §10, pkt.6. Statutu PZITB;
 - b) korzystania z rekomendacji, działalności promocyjnej i pomocy władz Związku;
 - c) korzystania z ochrony prawnej tytułu Rzecznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB, zapewnianej przez władze Związku,
2. Rzecznawca lub Specjalista Budowlany PZITB ma obowiązek:
 - a) swoje opracowania (**opinie, oceny, orzeczenia, ekspertyzy**) ~~w postaci ekspertyz, opinii, ocen i orzeczeń technicznych~~ wykonać rzetelnie i odpowiedzialnie, w oparciu o aktualny stan wiedzy technicznej i pełne rozpoznanie istotnych faktów i okoliczności podlegających ocenie, z zastosowaniem wszelkich dostępnych i prawidłowo dobranych technik analitycznych i dowodowych,
Uzyskiwać zweryfikowanie własnej ekspertyzy/opracowania przez innego Rzecznawcę lub Specjalistę Budowlanego PZITB odpowiedniej specjalności lub Radę Techniczną istniejącą przy właściwym terenowo Oddziale PZITB (w uzasadnionych przypadkach, **m.in. dla zał. nr 2**),
 - b) podnosić swoje kwalifikacje zawodowe, **wg załącznika nr 3**,
 - c) poddawać się terminowej weryfikacji przez organy Związku zgodnie z §8 niniejszego Statutu.

§6. Odpowiedzialność zawodowa

1. Rzeczoznawca i Specjalista Budowlany PZITB ponosi pełną odpowiedzialność zawodową i finansową za wykonane przez siebie i podpisane (zweryfikowane) opracowania.
2. Oddziały terenowe PZITB odpowiadają w ramach posiadanej osobowości prawnej za prowadzoną w ich imieniu i na ich rzecz działalność.

§7. Zawieszanie i cofanie tytułu

1. Zarząd Główny PZITB zawiesza lub cofa – po zasięgnięciu opinii Komitetu Rzeczoznawstwa Budowlanego i Specjalizacji Zawodowej – tytuł Rzeczoznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB w wypadku:
 - a) skreślenia z listy członków PZITB,
 - b) dobrowolnego zrzeczenia się tytułu przez osobę zainteresowaną,
 - c) braku pozytywnej weryfikacji ważności tytułu na kolejny okres, zgodnie z §9 niniejszego Statusu,
 - d) utraty uprawnień do wykonania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie,
 - e) postępowania czyniącego szkodę autorytetowi Związku, jako ekspertowi zbiorowemu.
2. O takim fakcie informowana jest osoba zainteresowana, jak również właściwy terenowy Oddział Związku.

§8. Potwierdzenie okresu ważności nadanego tytułu

1. Dotychczasowe nadane tytuły Rzeczoznawcy Budowlanego są ważne i podlegają obowiązkowi przedłużania.
2. Wydana przez Zarząd Główny legitymacja Rzeczoznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB jest co 5 lat przedłużana przez macierzysty Oddział Związku, jeśli nie wystąpiły okoliczności wymienione w §7, a rzeczoznawca uzyskał pozytywną opinię terenowego Oddziału PZITB, w zakresie §6 pkt.2 niniejszego Statusu.
3. W przypadku braku uprawnień w tym zakresie czynności przez oddział terenowy, czynność opiniodawczą przeprowadza Komitet po przedłożeniu kompletu dokumentów przez kandydata wraz z opinią Oddziału.

§9. Poszerzenie uprawnień

Zakres uprawnień Rzeczoznawstwa lub Specjalizacji Budowlanej PZITB, można rozszerzać zgodnie z regulaminem.

§10. Uwagi końcowe

1. Status Rzeczoznawcy i Specjalisty Budowlanego PZITB wraz z **Wykazem specjalności** (załącznik nr 1), Instrukcją Ustanawiania **z definicjami opracowań rzeczoznawczych** (załącznik nr 2) i Zasadami doskonalenia zawodowego (załącznik nr 3) oraz wzorami druków został zatwierdzony Uchwałą ZG PZITB nr 44 z dnia 20 marca 2018 r.
2. Z dniem podjęcia przez Zarząd Główny PZITB powyższej uchwały tracą moc wszystkie dotychczas obowiązujące dokumenty dotyczące Rzeczoznawcy i Specjalisty Budowlanego PZITB.

Wykaz

specjalności rzeczoznawczych PZITB dla Rzeczoznawców i Specjalistów Budowlanych PZITB

§1. Wymagania dla Rzeczoznawcy Budowlanego PZITB

1. Szczegółowe wymagania Rzeczoznawcy budowlanego określono w Statusie Rzeczoznawcy i Specjalisty Budowlanego PZITB.
2. Kandydat może wnioskować o dany rodzaj specjalności rzeczoznawczej w której posiada odpowiednio udokumentowane doświadczenie i dorobek zawodowy.
3. Zakresy przewidziane dla kandydatów ubiegających się o tytuł Rzeczoznawcy Budowlanego PZITB powinny być potwierdzone przez kandydata posiadaniem wyższego wykształcenia technicznego oraz uprawnień budowlanych bez ograniczeń w odpowiednim zakresie – do projektowania lub/i do kierowania robotami budowlanymi.
4. Uzyskana specjalność rzeczoznawcza zostanie ograniczona w swym zakresie stosownie do rodzaju i zakresu posiadanych uprawnień budowlanych i wyróżniającego się dorobku zawodowego.
5. Wykaz tytułów Rzeczoznawców Budowlanych PZITB podano w tablicy 1.

§2. Wymagania dla Specjalisty Budowlanego PZITB

1. Szczegółowe wymagania i status Specjalisty Budowlanego PZITB określono w Statusie Rzeczoznawcy i Specjalisty Budowlanego PZITB.
2. Kandydat może wnioskować o dany zakres specjalizacji w którym, posiada odpowiednio udokumentowane doświadczenie i dorobek zawodowy.
3. Zakresy przewidziane dla kandydatów ubiegających się o tytuł Specjalisty Budowlanego PZITB powinny być potwierdzone przez kandydata posiadającym co najmniej wyższym wykształceniem technicznym z odpowiednią praktyką lub średnim wykształceniem technicznym z ograniczeniami w odpowiednim zakresie – do projektowania lub/i do kierowania robotami budowlanymi.
4. Specjalności przewidziane dla kandydatów ubiegających się o tytuł Specjalisty Budowlanego PZITB wymagają potwierdzenia przez kandydata posiadania co najmniej wyższego wykształcenia technicznego z 5 letnią praktyką lub średniego wykształcenia technicznego z co najmniej 7 letnim doświadczeniem zawodowym w danej specjalności zawodowej.
5. Uzyskana specjalność może zostać ograniczona do określonego rodzaju robót budowlanych i wykończeniowych, w których kandydat posiada wyróżniający się dorobek zawodowy.
6. Wykaz tytułów Specjalistów Budowlanych PZITB podano w tablicy 1.

Tablica 1. Zakresy specjalności w obszarze działania Rzeczoznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB

Numer specjalności	Zakres specjalności rzeczoznawczej i specjalistycznej	Rzeczoznawca budowlany PZITB	Specjalista budowlany PZITB
1	Technologie i materiały budowlane – właściwości i stosowanie	X	X
2	Budownictwo ogólne		
2.1	Konstrukcje i ustroje budowlane	X	
2.2	Roboty ogólnobudowlane i wykończeniowe	X	X
3	Konstrukcje betonowe		
3.1	Konstrukcje w budownictwie kubaturowym	X	
3.2	Konstrukcje inżynierskie	X	
4	Konstrukcje metalowe		
4.1	Konstrukcje w budownictwie kubaturowym	X	
4.2	Konstrukcje inżynierskie	X	
5	Konstrukcje drewniane		
5.1	Konstrukcje w budownictwie kubaturowym	X	
5.2	Konstrukcje inżynierskie	X	
6	Geotechnika i fundamentowanie		
6.1	Badania podłoża – wytyczne posadowienia budowli	X	X
6.2	Fundamentowanie specjalne: pale, studnie, kesony, grodzie, wibroflotacja i inne.	X	
7	Posadowienia i zabezpieczania obiektów budowlanych na terenach działań górniczych.	X	
8	Obiekty budowlane i konstrukcje poddane obciążeniom dynamicznym.	X	
9	Izolowanie i zabezpieczania obiektów budowlanych		
9.1	Izolacje wodochronne	X	X
9.2	Izolacje termiczne	X	X
9.3	Zabezpieczanie przeciw korozji	X	X
9.4	Zabezpieczanie obiektów budowlanych przeciw czynnikom biologicznym	X	X
9.5	Akustyka budowlana, izolowanie i zabezpieczanie od hałasu i drgań	X	X
10	Organizacja i ocena procesu inwestycyjnego	X	X
11	Ekonomia, ceny, kosztorysowanie	X	X
12	Ochrona przeciwpożarowa elementów i obiektów budowlanych	X	X
13	Ekologia obiektów budowlanych	X	X
14	Budownictwo zabytkowe	X	X
Specjalności konstrukcyjne punkty: 2.1, 3, 4, 5, 6.2, 7, 8, 12, 14.			

Rodzaje opracowań

W diagnostyce budowlanej najczęściej stosowane są cztery rodzaje opracowań technicznych. Opracowaniami tymi są: **ocena techniczna, opinia techniczna, orzeczenie techniczne i ekspertyza techniczna**, które należy zdefiniować w poniższy sposób.

▪ **Ocena techniczna** to opracowanie dotyczące określonych zdarzeń, zjawisk lub procesów bez podawania przyczyn, ale z oceną zagrożeń i stanu elementów, konstrukcji lub całego obiektu, wykonywane w oparciu o te same zasady, co sporządzanie projektów budowlanych. Oznacza to, że oceny techniczne powinny być opracowywane przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane lub specjalistyczne.

▪ **Opinia techniczna** to opracowanie dotyczące określonych rozwiązań projektowych, zdarzeń lub zjawisk z procesu projektowania, realizacji lub użytkowania. Może ona zawierać również osąd rozwiązań materiałowych, a także nakładów finansowych. Określa, analizuje i interpretuje stan projektowy, a w niektórych elementach odnosi się do stanu rzeczywistego obiektu budowlanego. Opracowanie to ma umożliwić sformułowanie wniosków stanowiących odpowiedź na postawione przez zamawiającego pytanie w kontekście dalszych zamierzeń w odniesieniu do opiniowanego obiektu. Do jej wykonania wykorzystuje się wiedzę powszechnie dostępną, lecz z pogłębioną analizą techniczno-ekonomiczną. Oznacza to, że opinie techniczne powinny być również opracowywane przez osoby posiadające uprawnienia budowlane lub specjalistyczne.

▪ **Orzeczenie techniczne** to opracowanie zawierające ocenę rozwiązań technicznych i ekonomicznych, zjawisk i zdarzeń zachodzących w procesie projektowania, realizacji oraz użytkowania obiektu budowlanego. Może ono również obejmować ocenę poszczególnych elementów konstrukcyjnych elementów ogólnobudowlanych, ocenę rozwiązań technologicznych i materiałowych, a także ocenę nakładów finansowych. W przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń lub zjawisk określa ona przyczyny ich powstania oraz formułuje ocenę końcową. Orzeczenia techniczne powinny być także opracowywane przez osoby posiadające uprawnienia budowlane lub specjalistyczne. Orzeczenie techniczne to termin zarezerwowany dla ocen, w których rozstrzygane są sprawy sporne, oraz dla ocen o charakterze sprawdzenia lub weryfikacji.

▪ **Ekspertyza techniczna** to opracowanie zawierające dokumentację i ocenę zjawisk, zdarzeń i procesów zachodzących w czasie realizacji lub użytkowania obiektu budowlanego, którego zadaniem jest określenie aktualnego stanu technicznego obiektu budowlanego lub jego części, po zaistnieniu okoliczności wywołujących powstanie przemieszczeń, zarysowań, pęknięć, nadmiernych ugięć, itp. Na ogół obejmuje ona inwentaryzację uszkodzeń elementów konstrukcyjnych i elementów ogólnobudowlanych, badania podłoża gruntowego, badania kontrolne podstawowych materiałów konstrukcyjnych, badania mechaniczno - strukturalne wbudowanych materiałów. Zawiera ona także sprawdzającą analizę statyczną elementów i ustroju konstrukcyjnego, ocenę rozwiązań technologicznych w poszczególnych fazach realizacji obiektu, określa i podaje główne przyczyny uszkodzeń, proponuje zalecenia i wariantowe sposoby napraw i wzmocnień uszkodzonych elementów budynku oraz formułuje wnioski końcowe.

Istotnym rozgraniczeniem pomiędzy oceną i opinią techniczną, a ekspertyzą techniczną jest to, że wykonywanie tych pierwszych opiera się o spodziewany (projektowy) stan elementów i konstrukcji, zaś tych drugich - o rzeczywisty stan materiałowo-konstrukcyjny analizowanego obiektu. Do wykonywania ekspertyz budowlanych wymagane jest specjalistyczne przygotowanie zawodowe oraz odpowiednia wiedza teoretyczna, w szczególności dotycząca zachowania się materiałów, elementów i konstrukcji w czasie oraz w stanach krytycznych.

Tablica 2. Zakres opracowań technicznych i wymagania dotyczące osób je wykonujących

Nazwa opracowania technicznego	Zakres opracowania technicznego	Wymagania dotyczące wykonawcy opracowania
Opinia	ocena zagrożeń i stanu elementów, konstrukcji lub całego obiektu	uprawnienia budowlane lub specjalistyczne
Ocena	ocena stanu bez podania przyczyn	uprawnienia budowlane lub specjalistyczne
Orzeczenie	ocena stanu z określeniem przyczyn	uprawnienia budowlane lub specjalistyczne
Ekspertyza	ocena stanu z określeniem przyczyn i środków zaradczych	rzeczoznawca budowlany

ZASADY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO Rzeczoznawców lub Specjalistów Budowlanych PZITB

Zasady doskonalenia zawodowego służą do przedłużania ważności legitymacji tytułu Rzeczoznawców lub Specjalistów Budowlanych PZITB

§1

Rzeczoznawcy lub Specjaliści Budowlani PZITB mają obowiązek, o którym mowa w Statucie PZITB, podnosić swoje kwalifikacje przez:

1. Udział, jako słuchacze lub wykładowcy, w doskonaleniu zawodowym organizowanym przez PZITB.
2. Udział, jako słuchacze lub wykładowcy, w e-learningowym doskonaleniu zawodowym organizowanym przez PZITB.
3. Udział, jako słuchacze lub wykładowcy, w doskonaleniu zawodowym organizowanym przez inne instytucje.
4. Udział, jako słuchacze lub autorzy referatu, w konferencjach naukowo-technicznych.
5. Prenumeratę czasopism naukowych lub technicznych.
6. Publikowanie artykułów, w szczególności w czasopismach naukowych lub technicznych.
7. Inne formy doskonalenia zawodowego zaakceptowane przez ZG PZITB.

§2

W celu wypełnienia obowiązku udziału w doskonaleniu zawodowym Rzeczoznawcy lub Specjaliści budowlani PZITB powinni uzyskać co najmniej 24 punkty szkoleniowe w ciągu każdych kolejnych 5 lat.

§3

1. Za udział w każdej z form doskonalenia zawodowego, wymienionych w §1, Rzeczoznawca lub Specjalista Budowlany PZITB otrzymuje liczbę punktów szkoleniowych, określoną w ust.2.
2. Rzeczoznawca lub Specjalista PZITB otrzymuje następującą liczbę punktów za udział w doskonaleniu zawodowym:
 - a) 6 punktów jako słuchacz lub wykładowca, za każdą godzinę szkoleniową w doskonaleniu zawodowym, o którym mowa w §1 pkt. 1, przy czym w odniesieniu do wykładowcy otrzymane punkty dotyczą jednego szkolenia na dany temat,
 - b) 2 punkty jako słuchacz, a 6 punktów jako wykładowca, za doskonalenie zawodowe, o którym mowa w §1 pkt. 2,
 - c) 3 punkt jako słuchacz lub wykładowca, za uczestnictwo w szkoleniu w doskonaleniu zawodowym, o którym mowa w §1 pkt. 3, przy czym w odniesieniu do wykładowcy otrzymane punkty dotyczą jednego szkolenia na dany temat,
 - d) 1 punkt jako słuchacz, a 3 punkty jako autor referatu, za doskonalenie zawodowe, o którym mowa w §1 pkt. 4,
 - e) 2 punkty za roczną prenumeratę, o której mowa w §1 pkt. 5, czasopisma naukowego lub technicznego rekomendowanego przez ZG PZITB, o tytułach „Inżynieria i Budownictwo”, „Przegląd Budowlany” oraz „Materiały Budowlane” lub Budownictwo i Prawo”. W całym Cyklu Doskonalenia Zawodowego, liczba punktów za tę formę doskonalenia może wynosić co najwyżej 8 punktów,
 - f) 6 punktów za każdą publikację, o której mowa w §1 pkt. 6,

- g) Liczbę punktów określoną przez ZG PZITB w odniesieniu do formy doskonalenia zawodowego, o której mowa w §1 pkt. 7.

§5

1. Członek danego Oddziału PZITB ma prawo uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym organizowanym przez inne oddziały na takich samych zasadach, jak członek tego oddziału.
2. Doskonalenie zawodowe odbyte w krajach członkowskich Unii Europejskiej uważa się za równoznaczne z wypełnianiem obowiązku doskonalenia zawodowego, jeżeli odpowiada ono jednej z form doskonalenia, o której mowa w §1.

§6

W celu udokumentowania wypełniania obowiązku, o którym mowa w §2 ust. 1:

1. Rzeczoznawca lub Specjalista Budowlany PZITB składa w PZITB zaświadczenie zawierające informacje o doskonaleniu zawodowym, o którym mowa w §1 pkt. 1, 3, 4 i 7 oraz dowody publikacji, o których mowa w §1 pkt. 6.
2. Biuro PZITB prowadzi rejestr punktów za formy doskonalenia zawodowego, o których mowa w pkt. 1 oraz w §1 pkt. 2 i 5.

§7

PZITB może w drodze uchwały:

1. W szczególnie uzasadnionych wypadkach zmniejszyć, na wniosek Rzeczoznawcy lub Specjalisty Budowlanego PZITB, wymaganą liczbę punktów, o której mowa w §2 ust. 1, a w szczególności w razie: choroby trwającej co najmniej 6 miesięcy, pobytu za granicą trwającego co najmniej 6 miesięcy w okresie Cyklu Doskonalenia Zawodowego.
2. Zaliczyć jako równoznaczne z wypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego, doskonalenie odbyte w jednej z form przewidzianych w §1 w innym kraju niż kraj członkowski Unii Europejskiej, a także doskonalenie zawodowe odbyte w kraju członkowskim Unii Europejskiej, w innej formie niż przewidziana w §1.
3. Uznać punktację, o której mowa w §3, jako element znaczącego dorobku zawodowego przy ubieganiu się m.in. o: tytuł rzeczoznawcy budowlanego, specjalizację, kolejne uprawnienia, dopłatę do konferencji.